

SpareBank 1 SR – Bank Pensjonskasse

Årsrapport 2016

Årsberetning for

SpareBank 1 SR-Bank Pensjonskasse 2016

SpareBank 1 SR-Bank Pensjonskasse er opprettet for ansatte i SpareBank 1 SR-Bank ASA og tilknyttede selskap.

Pensjonskassen er lokalisert i Stavanger.

Medlemsforhold

Pensjonskassen har følgende medlemsforetak; SpareBank 1 SR-Bank ASA, SR-Forvaltning AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, EiendomsMegler 1 SR – Eiendom (Kun pensjonister) og SpareBank 1 SR–Finans AS.

Ved utgangen av året 2016 var det til sammen 1107 medlemmer.

Medlemsoversikt	
Fripoliser - aktive	587
Alderspensionister	376
Uførepensionister	88
Ektefellepensionister	53
Barnepensionister	3
Totalt antall	1107

Styrets arbeid

Styrets arbeid i 2016 har vært oppgaver knyttet til ordinær drift av pensjonskassen, medlemmenes rettigheter, arbeid knyttet til finansforvaltningen og risikoanalyser.

Styret har etter overgang til fripoliser 1. januar 2016 løpende vurdert bufferkapitalutnyttelsen, særlig målt i forhold til Finanstilsynets Stresstest I. SpareBank 1 SR-Bank tilførte på slutten av året MNOK 100 i ny egenkapital til pensjonskassen for å styrke bufferkapitalsituasjonen.

Styret gjennomgår kapitalforvaltningsstrategien årlig eller oftere ved behov. Pensjonskassens økonomiske utvikling følges gjennom månedlige forvaltningsrapporter, samt kvartalsvise regnskap og risikorapporter. Styret har løpende fokus på pensjonskassens risikobærende evne og kapitalsituasjon. Forsikringsområdet styres etter gjeldende forsikringsstrategi som viser vedtatt risikotoleranse knyttet til forsikringsrisiko. Risikoresultat i forhold til vedtatt strategi, rapporteres kvartalsvis.

Det har i løpet av året vært avholdt 6 styremøter.

Risikoeksponering

Styret vurderer pensjonskassens risikosituasjon jevnlig. De vesentligste risiki er markedsrisiko knyttet til eiendelene, forsikringsteknisk risiko og operasjonell risiko. Styret har stilt rammer og krav for de viktigste forhold, og det er etablert rutiner for løpende rapportering. Strategiene er fastlagt ut fra at medlemmenes rettigheter til enhver tid skal være fullt sikret etter de lover, regler og forskrifter som er fastsatt for pensjonskasser. Styret anser at pensjonskassens bufferkapital er tilfredsstillende ut fra den finansielle risikoeksponeringen, pensjonskassens finansstrategi, forventninger til avkastning og forventet utvikling i medlemsbestanden.

Ut over MNOK 100 som ble tilført i ny egenkapital i pensjonskassen i 2016, har banken stillet en garanti tilsvarende MNOK 500 overfor pensjonskassen som sikkerhet for at pensjonskassen skal oppfylle de til enhver tid gjeldende soliditetskrav.

Ved utgangen av 2016 er bufferkapitalutnyttelsen i Stresstest I beregnet til 201,1%, mens Stresstest II viser en bufferkapitalutnyttelse på 34,5%. Styret anser bufferkapitalsituasjonen som tilfredsstillende.

Finansiell risiko

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer og aksjefond i Norge og utlandet, norske obligasjoner og eiendom. Pensjonskassens største risiko anses å være risiko for fall i eiendelenes verdier (markedsrisiko). Den finansielle risikoen omfatter også rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko.

Finansstrategiens risikoprofil vurderes løpende.

Bufferkapital er definert som summen av egenkapital, reserver og avsetninger som kan tapes i regnskapsåret uten at myndighetenes minimumskrav til ansvarlig kapital brytes. Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene i så vel aksjer som rentepapirer anses å være tilstrekkelig likvid. Risikoen følges opp gjennom løpende beregning av bufferkapitalutnyttelsen på grunnlag av stresstester (Stresstest I og II). Pensjonskassen har i tråd med gjeldende forskrift, utarbeidet egen strategi for forsvarlig likviditetsstyring i pensjonskassen.

Forvalterne har ikke anledning til å benytte derivater. Det er heller ikke anledning til å investere i unoterte aksjer og utlån. Kredittrisikoen i pensjonskassens forvaltning vurderes som lav. Pensjonskassens kapitalforvaltningsstrategi er basert på kredittvurderinger foretatt av pensjonskassens kapitalforvalter. Pensjonskassens har plassert sine midler både i verdipapirfond og enkeltpapirer.

Forsikringsteknisk risiko

Den forsikringstekniske risiko gjelder hovedsakelig risikoen for flere tilfeller av uførhet eller flere etterlatte enn de forutsetninger premietariffene er basert på. Pensjonskassens tariffer er tilpasset forsikringsteknisk risiko og løpende driftskostnader. Resultatutviklingen avhenger dermed i hovedsak av avkastning fra finansforvaltningen ut over pliktig tilførsel til premiereserven, den såkalte grunnlagsrenten. Foretaket bærer ansvaret for premietilskuddet.

Pensjonskassen innførte nytt dynamisk dødelighetsgrunnlag, K2013, med virkning fra 1. januar 2014 for å redusere risiko knyttet til allment økende levealder. Pensjonskassen er fullt reservert etter nytt dødelighetsgrunnlag.

Det er etablert rutiner for beregning av forsikringsrisiko basert på ulike scenarier for uførhet, levealder og finansiell utvikling.

Organisasjon og drift

Styrets sammensetning i 2016:

Oppnevnt av foretaket:	Inglén Haugland Gro Tveit, Nestleder Inge Reinertsen
Eksternt styremedlem:	Arne Oftedal
Valgt blant medlemmene:	Geir Gundersen, Styreleder Ingrid Veen Skjæveland

Pensjonskassen har ingen ansatte pr. 31.12.2016.

Det er inngått avtale med Gabler AS, Oslo, om full administrasjon av pensjonskassens virksomhet, herunder daglig ledelse, ansvarshavende aktuar, regnskapsføring, risikorapportering og forsikringsteknisk administrasjon. Pensjonskassens midler forvaltes av SR Forvaltning AS.

Likestilling:

Pensjonskassens styre forutsetter at SpareBank 1 SR-Bank og de ansattes organisasjoner gjennom sine valg av styrerepresentanter, har og følger egne planer for å fremme likestilling. Styret består av tre kvinner og tre menn.

Resultat og disponering:

Årsregnskapet er ført etter gjeldende regler og forskrifter for pensjonskasser og pensjonskassens eiendeler og gjeld er beregnet og verdsatt ut fra disse bestemmelsene. I tråd med gjeldende bokføringsforskrift, skal pensjonskassens totale midler fordeles mellom kollektivporteføljen (forsikringsfond knyttet til fripolisene) og selskapsporteføljen (egenkapital). Kollektivporteføljen og selskapsporteføljen forvaltes samlet og etter samme kapitalforvaltningsstrategi. Finansinntekter og -kostnader er i regnskapet fordelt pro rata mellom kollektivporteføljen og selskapsporteføljen. Fordelingsgrunnlaget er balanseverdiene av forsikringsfondene og egenkapitalen.

Resultat:	Tall i 1000 kr
Risikoresultat	-5 147
Renteresultat	-4 237
Administrasjonsresultat	-2 397
Sum resultat kollektivporteføljen før fordeling	-11 781
Rentegarantipremie og fortjenesteelement*	0
Fra tilleggsavsetninger	4 237
Oppreservering langt liv (K2013)	0
Resultat fra kollektivporteføljen	-7 544
Til pensjonistenes overskuddsfond*	0
Til premiefond*	0
Resultat etter disponering	-7 544
Resultat ikke-teknisk regnskap (Egenkapitalen)	10 056
Totalresultat	2 512
Skattekostnad	-170
Resultat til disponering	2 342
Disponert fra risikoutjevningfond	4 490
Disponert til egenkapitalen	-6 832

Resultatet i 2016 er preget av negative av risiko-, rente og administrasjonsresultat. Det negative risikoresultatet skyldes et betydelig antall nye uføre og endring i uføregrad. Styret anser dette som et tilfeldig utfall. I 2015 var til sammenligning uføreresultatet positivt med MNOK 9,6. Det fortsatt lave rentenivået skaper utfordring med å oppnå renteresultat ut over grunnlagsrenten, selv etter svært positiv avkastningsresultat knyttet til den norske aksjeeksponeringen (25,7%). Styret har fokus på kostnader og har gjort tiltak for å redusere pensjonskassens administrasjonskostnader. Det negative administrasjonsresultatet må sees i sammenheng med at tiltakene ikke får full effekt før i 2017/2018.

Verdijustert avkastning av midlene i 2016 ble 3,8 %. Bokført avkastning i kollektivporteføljen ble 2,5 %.

Regulering av pensjonskassens ytelser

Pensjonene ble i 2016 regulert med 1%. Som følge av overgangen til fripoliser endres reglene for regulering av pensjonskassens ytelser.

Tidligere ble aktive medlemmers ytelser regulert i forhold til lønnsendring, mens pensjoner ble

regulert i forhold til pensjonskassens avkastning. Etter at hele pensjonskassens bestand er omgjort til fripoliser, er det bokført avkastningsresultat i kollektiv-/ fripoliseporteføljen som avgjør i hvilken grad ytelsene reguleres. 20% av avkastningsresultatet fra fripoliseporteføljen tilføres egenkapitalen, mens 80% av resultatet benyttes til regulering av ytelsene. I 2016 var resultatet fra kundeporteføljen negativt, noe som innebærer at pensjonskassens ytelser vil holdes uendret. Pensjonskassens langsiktige mål er at ytelsene skal reguleres.

Redegjørelse for pensjonskassens utsikter:

Styret legger vekt på å opprettholde en soliditet som gjør det mulig å ha en diversifisert aktivasammensetning. Målet er å kunne oppnå en fremtidig avkastning i overkant av grunnlagsrenten, med begrenset risiko. Pensjonskassens finansielle stilling anses å være god og tilpasset investeringsstrategien og det etablerte opplegg for risikostyring. Det er fortsatt usikkerhet knyttet til pensjonskassens formelle soliditetskrav. Pensjonskassen vurderer sitt opplegg for risikostyring i forhold til nye krav til soliditet og risikomåling fortløpende. Styret vurderer at pensjonskassens tariff knyttet til langt liv er godt tilpasset pensjonskassen.

Redegjørelse for fortsatt drift:

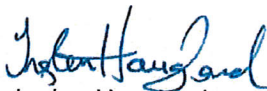
Årsregnskapet er avlagt under forutsetning av fortsatt drift, og at pensjonskassen drives under gjeldende regelverk og rammebetingelser. Det er etter regnskapsårets slutt ikke inntruffet forhold av vesentlig betydning for pensjonskassens resultat og stilling. Pensjonskassen har ingen drift som anses å ha negativ innvirkning på det ytre miljø.

Stavanger, 31. desember 2016

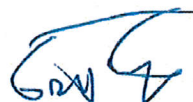
22. mars 2017

Geir Gundersen
Styreleder

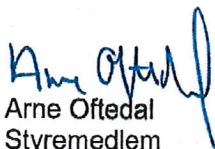
Inglen Haugland
Styremedlem

Gro Tveit
Nestleder

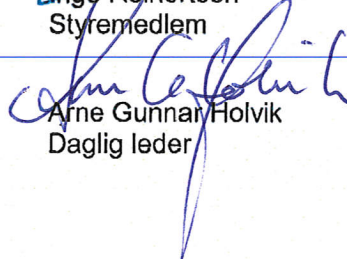
Ingrid V. Skjæveland
Styremedlem

Arne Oftedal
Styremedlem

Inge Reinertsen
Styremedlem

Arne Gunnar Holvik
Daglig leder

Årsregnskap 2016

31.12.2016

for

Sparebank1 SR-Bank Pensjonskasse

Foretaksnr. 940 731 895

Utarbeidet av

GABLER
ACCOUNTING

www.gabler.no

SpareBank1 SR-Bank Pensjonskasse

Resultat

TEKNISK REGNSKAP		NOTE	31.12.2016	31.12.2015
<i>Tall i hele tusen</i>				
1.	Premieinntekter			
1.1	Forfalte premier, brutto	15	6 642	109 908
1.2	- Avgitte gjenforsikringspremier		0	-100
	Sum premieinntekter for egen regning		6 642	109 808
2.	Netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen			
2.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		28 400	30 786
2.4	Verdiendringer på investeringer		19 075	-16 888
2.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		-2 149	20 413
	Sum netto inntekter fra investeringer i kollektivporteføljen		45 327	34 312
5.	Pensjoner mv.			
5.1	Utbetalte pensjoner mv.			
5.1.1	Brutto	17	-37 218	-35 389
5.2	Overføring av premiereserve, pensjonskapital mv. og tilleggsavsetninger til andre forsikringsforetak/pensjonsforetak	16	-235	-17 149
	Sum pensjoner mv.		-37 453	-52 538
6.	Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser			
6.1	Endring i premiereserve mv.			
6.1.1	Endring i premiereserve mv., brutto	13	-4 465	-68 405
6.1.1.1	Endring i premiereserven mv. - Oppreservering av premiereserven	13	0	-7 259
6.2	Endring i tilleggsavsetninger	13	4 389	-5 910
6.3	Endring i kursreguleringsfond	13	-15 580	16 968
6.4	Endring i premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	13	-576	-1 212
	Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser - kontraktsfastsatte forpliktelser		-16 232	-65 818
8.	Midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser			
8.1	Overskudd på avkastningsresultatet		0	-7 908
8.2	Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene		0	-4 481
	Sum midler tilordnet forsikringskontraktene - kontraktsfastsatte forpliktelser		0	-12 389
9.	Forsikringsrelaterte driftskostnader			
9.1	Forvaltningskostnader		-2 076	-2 475
9.2	Forsikringsrelaterte administrasjonskostnader		-3 752	-3 436
	Sum forsikringsrelaterte driftskostnader	18	-5 828	-5 912
11.	Resultat av teknisk regnskap		-7 545	7 463

SpareBank1 SR-Bank Pensjonskasse

Resultat

IKKE-TEKNISK REGNSKAP		NOTE	31.12.2016	31.12.2015
<i>Tall i hele tusen</i>				
12.	Netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen			
12.2	Renteinntekt og utbytte mv. på finansielle eiendeler		6 604	2 630
12.4	Verdiendringer på investeringer		4 435	-1 443
12.5	Realisert gevinst og tap på investeringer		-500	1 744
	Sum netto inntekter fra investeringer i selskapsporteføljen		10 539	2 932
14.	Forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen			
14.1	Forvaltningskostnader		-483	-212
	Sum forvaltningskostnader og andre kostnader knyttet til selskapsporteføljen	18	-483	-212
15.	Resultat av ikke-teknisk regnskap		10 056	2 720
16.	Resultat før skattekostnader		2 512	10 183
17.	Skattekostnader	20	-170	-159
18.	Resultat før andre resultatkomponenter		2 342	10 023
20.	TOTALRESULTAT		2 342	10 023
	Overført fra/til risikoutjevningsfond	19	4 490	-4 490
	Overført til egenkapital	19	-6 832	-5 533
	SUM OVERFØRT		-2 342	-10 023

SpareBank1 SR-Bank Pensjonskasse

Balanse

EIENDELER

EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN

Tall i hele tusen

	NOTE	31.12.2016	31.12.2015
2. Investeringer			
2.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
2.3.1 Investering som holdes til forfall	2	59 060	25 740
2.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
2.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	3	61 508	24 603
2.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3	153 311	62 100
2.4.3 Utlån og fordringer og bankinnskudd	4	4 231	5 220
Sum investeringer		278 110	117 663
3. Fordringer			
3.1 Fordringer knyttet til premieinntekter		34	0
Sum fordringer	7	34	0

SUM EIENDELER I SELSKAPSPORTEFØLJEN		278 144	117 663
-------------------------------------	--	----------------	----------------

EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN

6. Investeringer i kollektivporteføljen			
6.3 Finansielle eiendeler som måles til amortisert kost			
6.3.1 Investering som holdes til forfall	2	243 590	258 057
6.4 Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi			
6.4.1 Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	3	253 685	246 662
6.4.2 Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	3	632 320	622 599
6.4.3 Utlån og fordringer og bankinnskudd	4	17 451	52 332
Sum investeringer i kollektivporteføljen		1 147 046	1 179 650

SUM EIENDELER I KUNDEPORTEFØLJEN		1 147 046	1 179 650
----------------------------------	--	------------------	------------------

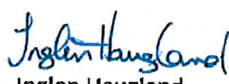
SUM EIENDELER		1 425 190	1 297 313
----------------------	--	------------------	------------------

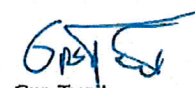
SpareBank1 SR-Bank Pensjonskasse
Balanse

EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE		NOTE	31.12.2016	31.12.2015
Tall i hele tusen				
10.	Innskutt egenkapital			
10.1	Annen innskutt egenkapital		200 000	35 000
	Sum innskutt egenkapital		200 000	35 000
11.	Opptjent egenkapital			
11.1	Risikoutjevningfond		0	4 490
11.2	Annen opptjent egenkapital		75 571	68 739
	Sum opptjent egenkapital		75 571	73 229
13.	Forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte forpliktelser			
13.1	Premiereserve mv.	13	1 077 458	1 072 992
13.2	Tilleggsavsetninger	13	24 720	29 110
13.3	Kursreguleringsfond	13	44 868	29 288
13.4	Premiefond, innskuddsfond og fond for regulering av pensjoner mv.	13,14	0	43 771
	Sum forsikringsforpliktelser - kontraktfastsatte forpliktelser		1 147 046	1 175 160
15.	Avsetninger for forpliktelser			
15.2	Forpliktelser ved skatt			
15.2.1	Forpliktelser ved periodeskatt	20	90	0
	Sum avsetninger for forpliktelser		90	0
16.	Forpliktelser			
16.2	Forfalte, ikke betalte pensjoner og utløsningsbeløp		40	11 161
16.3	Andre forpliktelser		2 443	2 764
	Sum forpliktelser	8	2 483	13 924
SUM EGENKAPITAL OG FORPLIKTELSE			1 425 190	1 297 313

Stavanger, 31. desember 2016
22. mars 2017

Geir Gundersen
Styreleder

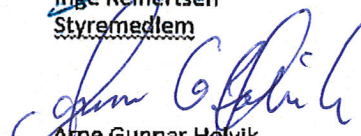

Ingrid V. Skjæveland
Styremedlem

Gro Tveit
Styremedlem

Ingrid V. Skjæveland
Styremedlem

Arne Oftedal
Styremedlem

Inge Reinertsen
Styremedlem

Arne Gunnar Holvik
Daglig leder

SpareBank1 SR-Bank Pensjonskasse

EGENKAPITALOPPSTILLING

Egenkapital	2016	2015
<i>Tall i hele tusen</i>		
 Innskutt egenkapital 01.01	35 000	35 000
Innbetalt i året	165 000	0
Innskutt egenkapital 31.12	200 000	35 000
 Annen opptjent egenkapital 01.01	68 739	63 205
Tilført egenkapital/resultat belastet ved disponering	6 832	5 533
Annet opptjent egenkapital 31.12	75 571	68 739
 Risikoutjevningfond 01.01	4 490	0
Disponert til/fra overskudd risikoresultat	-4 490	4 490
Risikoutjevningfond 31.12	0	4 490

SpareBank1 SR-Banks Pensjonskasse

KONTANTSTRØMOPPSTILLING	2016	2015
<i>Tall i hele tusen</i>		
Kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter		
Innbetalte egenkapital	165 000	0
Netto kontantstrøm fra finansieringsaktiviteter	165 000	0
Kontantstrømmer fra operasjonelle aktiviteter		
Innbetalt premie	0	62 816
Utbetalte pensjoner	-37 218	-35 389
Overført til andre pensjonsinnretninger	-37 934	-17 149
Overført fra andre pensjonsinnretninger	0	0
Årets kostnader, inkl. reassuranse	-6 311	-6 224
Endringer i debitorer/kreditorer	-11 481	9 594
Utbetalinger av skatter og offentlige avgifter	-80	-159
Netto kontantstrøm fra operasjonelle aktiviteter	-93 024	13 489
Kontantstrømmer fra investeringsaktiviteter		
Netto finansinntekter	32 356	55 574
Endring i opptjente renter	-2 453	-1 330
Netto investert i aksjer/aksjefond	-25 932	-18 335
Netto investert i obligasjoner	-93 372	-42 558
Netto investert i hold til forfall	-18 443	-12 925
Netto kontantstrøm fra investeringsaktiviteter	-107 846	-19 573
Netto kontantstrøm for perioden	-35 870	-6 084
Likviditetsbeholdning 1.1.	57 552	63 636
Likviditetsbeholdning 31.12.	21 682	57 552

NOTE 1 - PRINSIPNOTE

Regnskapet er avlagt i samsvar med norsk regnskapslov og god regnskapsskikk i Norge, samt satt opp i henhold til gjeldende forskrift om årsregnskap for pensjonsforetak fastsatt av Finansdepartementet 20. desember 2011 med hjemmel i lov av 17. juli 1998 om årsregnskap mv. (regnskapsloven) § 10-1.

Finansielle eiendeler

Finansielle instrumenter måles og innregnes i samsvar med IAS 39, som deler finansielle eiendeler inn i følgende kategorier:

Finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet

Investeringer som holdes til forfall

Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Regnskapsprinsipper for pensjonskassens kategorier av finansielle eiendeler beskrives nærmere i de følgende avsnitt.

Finansielle eiendeler som måles til virkelig verdi

Aksjer og andeler

Aksjer og andeler måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatregnskapet og består av investeringer i aksjer, aksjefond og hedgefond. Virkelig verdi på børsnoterte aksjer og andeler verdsettes til sluttkurs fastsatt av Oslo Børs eller tilsvarende markedsplasser for utenlandske investeringer. Virkelig verdi av øvrige aksjer og andeler fastsettes ved bruk av anerkjente verdsettelsesteknikker.

Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning

Obligasjoner og andre verdipapir med fast avkastning måles til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet og består av obligasjoner og rentefond. Virkelig verdi på noterte investeringer fastsettes til offentlige omsetningskurser. For investeringer hvor det ikke foreligger omsetningskurs, beregnes kursen ut fra avkastningskurven for verdipapirets respektive sektor.

Pensjonskassen ønsker å vurdere alle finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet i samsvar med virkelig verdi-opsjonen dersom det ikke ved innregning er besluttet noe annet.

Det sentrale grunnlag for anvendelse av virkelig verdi-opsjonen er at en gruppe finansielle eiendeler, finansielle forpliktelser eller begge deler forvaltes på grunnlag av virkelig verdi og at inntjeningen vurderes etter samme prinsipp. Dette må også være i samsvar med en dokumentert kapitalforvaltningsstrategi og at informasjon internt og mellom nøkkelpersoner gis på dette grunnlag.

Pensjonskassen har utarbeidet en kapitalforvaltningsstrategi i samsvar med den nye forskriften om pensjonsforetak, kap 4.

Porteføljen av verdipapirer forvaltes i samsvar med denne strategien og rapportering skjer til virkelig verdi gjennom rapportering av verdjustert avkastning. Videre rapporteres jevnlig porteføljens utvikling målt mot bufferkapital. Internt skjer den løpende oppfølging av verdipapirplasseringer basert på utvikling i virkelig verdi og det er her et nært samarbeid mellom ledelsen og styret. I regnskapsføringen av finansielle eiendeler er det dermed lagt til grunn at vilkårene for anvendelse av virkelig verdi-opsjonen er til stede.

Investeringene er i tråd med forskriften klassifisert i hovedgruppene hold til forfall og hold for omsetning. Dette innebærer at børsnoterte aksjer, aksjefond, obligasjonsfond samt en rekke andre finansielle eiendeler regnskapsføres til virkelig verdi over resultatet.

Investeringer som holdes til forfall

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer og bestemt innløsningsdato hvor pensjonskassen har intensjon om og evne til å holde investeringen til forfall, er klassifisert som investeringer holdt til forfall. Slike investeringer regnskapsføres til amortisert kost basert på internrentemetoden.

Nedskrivning av investeringer som holdes til forfall gjennomføres over resultatet dersom det foreligger vesentlig eller varig verdifall.

Utlån og fordringer

Finansielle eiendeler med faste eller bestembare kontantstrømmer som ikke er notert i et aktivt marked, er klassifisert som utlån og fordringer - med unntak av instrumenter som pensjonskassen har klassifisert til virkelig verdi over resultatet eller tilgjengelig for salg. Finansielle eiendeler klassifisert som lån og fordringer skal etter førstegangsinnregning måles til amortisert kost ved hjelp av en effektiv rentemethode.

Nedskrivning av utlån og fordringer gjennomføres over resultatet dersom det foreligger objektive indikasjoner på verdifall. Eksempler på objektive indikasjoner er:

- Vesentlige finansielle problemer hos debitor
- Betalingsmislighold eller andre vesentlige kontraktsbrudd
- Innvilget utsettelse av betaling eller ny kreditt til betaling av termin

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg

Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg er finansielle eiendeler som er øremerket som tilgjengelig for salg eller som ikke er klassifisert som a) utlån og fordringer, b) investeringer som holdes til forfall, eller c) finansielle eiendeler til virkelig verdi over resultatet.

Finansielle forpliktelser

Finansielle forpliktelser førstegangs innregnes til virkelig verdi pluss, i det tilfellet en finansiell forpliktelse ikke er til virkelig verdi over resultatet, transaksjonsutgifter som er direkte henførbare til utstedelsen av den finansielle forpliktelsen. Etter førstegangsinnregning måles en finansiell forpliktelse til amortisert kost ved en effektiv rentemethode, med mindre pensjonskassen ved førstegangsinnregning har utpekt den finansielle forpliktelsen til virkelig verdi over resultatet.

Valutaomregning av transaksjoner i utenlandsk valuta

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til kursen på transaksjonstidspunktet. Markedsverdi for finansielle eiendeler og pengeposter i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved å benytte balansedagens kurs.

Forvaltning av kollektiv- og selskapsporteføljen

Pensjonskassens eiendeler og avkastning på disse, fordeles prosentvis etter en algoritme som omfatter pensjonskassens egenkapital (selskapsporteføljen) og de forsikringstekniske avsetninger (kollektivporteføljen) før årsoppgjørdisposisjoner.

Erstatningsytelser og forsikringstilfeller

Erstatningsytelser kostnadsføres med forfalte beløp. Ved dødsfall avsettes fulle premiereserver for de eventuelle nye barne- og ektefellepensjoner. Ved uførehendelser avsettes det etter karenperiodens utløp fulle premiereserver for å dekke uførepensjon og premiefritak for alderspensjon, ektefelle- og barnepensjoner. For uførehendelser som kan ha oppstått og hvor karenperioden ikke er avsløpt, avsettes periodens opptjente risikopremie for uførepensjoner som IBNR (inntrufne, ikke rapporterte uføretilfeller).

Forsikringsmessige avsetninger

Premiereserve er kontantverdien av totale pensjonsforpliktelser med fradrag for kontantverdien av fremtidige premier regnet etter lineær premie- og reserveberegning. Ved beregning av premiereserve benyttes det dynamiske dødelighetsgrunnlaget K2013. K2013 ble innført 01.01.14 og etter retningslinjer gitt av Finanstilsynet er det foretatt en gradvis oppreservering. Pensjonskassen er fullt oppresvert til K2013. Premiereserven er beregnet med en grunnlagsrente på 4 % frem til 01.01.04, 3 % frem til 01.01.12, 2,5 % fra 01.01.2015 og 2 % deretter. Administrasjonsreserven utgjør 5 % av premiereserven.

Erstatningsavsetning

Erstatningsavsetning er avsetning som skal dekke forpliktelser knyttet til forventede, ikke-meldte, erstatningstilfeller som er inntruffet innen regnskapsårets slutt.

Kursreguleringsfond

Årets endringer i urealiserte verdier knyttet til investeringer vurdert til virkelig verdi i kundeporteføljen avsettes til kursreguleringsfond og inngår således ikke i årets resultat. Dersom virkelig verdi av eiendelene i kundeporteføljen viser en akkumulert netto mindreverdi kostnadsføres dette tapet.

Premiefond og pensjonistenes overskuddsfond (POF)

Premiefondet er innbetalt/opptjente midler som kan benyttes til dekning av fremtidig premie og sikring av reguleringstillegg til pensjoner. Midler tilordnet POF blir hvert år benyttet til pensjonsregulering. Fondene blir tilført 2 % årlig rente.

Risikoutjevsningsfond

Dersom risikoresultatet er positivt, kan inntil 50 % av dette avsettes til risikoutjevsningsfondet. Dette fondet kan i senere år benyttes til dekning av negativt risikoresultat. Risikoutjevsningsfondet klassifiseres under selskapsporteføljen. Bevegelser i risikoutjevsningsfondet føres over resultatregnskapet. Risikoutjevsningsfondet klassifiseres som egenkapital og innregnes og måles i samsvar med forsikringsvirksomhetslovens kapittel 3 med tilhørende forskrift.

Tilleggsavsetninger

Tilleggsavsetninger kan benyttes til dekning av den enkelte kontrakts renteunderskudd ved garantert avkastning. For kollektivporteføljen er det som årlig kan benyttes til å dekke grunnlagsrenten begrenset oppad til ett års rentegaranti. Tilleggsavsetninger kan i henhold til Forsikringsvirksomhetsloven utgjøre maksimalt 12 % av premiereserven.

Inntekter

Brutto inntektsføres premier med de beløp som forfaller i året. Avgitt gjenforsikring fremkommer som egen linje i resultatregnskapet. Periodisering av opptjent premie ivaretas ved avsetning til premiereserve i forsikringsfondet. Inntekter og kostnader knyttet til finansielle eiendeler inneholder både realiserte poster og urealiserte verdiendringer. Netto inntekter fra investeringer fordeles mellom investeringer i kollektivporteføljen og investeringer i selskapsporteføljen i forhold til gjennomsnittlig forvaltet kapital igjennom året. Endringer i urealiserte verdier knyttet til investeringer i kollektivporteføljen avsettes til kursreguleringsfond.

Skatt

Skattekostnadene i resultatregnskapet består av alminnelig inntektsskatt og formueskatt.

Skattekostnad knyttet til alminnelig inntektsskatt består av betalbar skatt og årets endring i balanseført utsatt skatt/skattefordel. Betalbar skatt beregnes som 25 % av årets skattemessige resultat.

Utsatt skatt/skattefordel beregnes ut fra skattbare midlertidige forskjeller utenfor fritaksmetoden i selskapsporteføljen. Midlertidige forskjeller i kundeporteføljen har ikke sannsynlig fremtidig utnyttelse da disse vil gå til forsikringstekniske avsetninger når disse blir realisert.

Pensjonskasser er ikke omfattet av unntak for formuesskatt i henhold til sktl § 2-36. Formueskatt beregnes skattemessig netto formue fastsatt i henhold til skatteloven kapittel 4. Skattesats for formueskatt er 0,15 % for formue over TNOK 10.

Regnskapsmessig behandling av flytting

Fratrådte medlemmer uten straks begynnende pensjon får utstedt en fripolise etter deres lineære opptjente pensjonsrettigheter. På grunn av forskjell i beregningsgrunnlaget mellom pensjonskassen og det livsforsikringselskap som pensjonskassen har utløsningsavtale med, kan utløsningsbeløpet fra livselskapet være noe høyere enn den opptjente premiereserven i pensjonskassen.

NOTE 2 - FINANSIELLE EINDELER SOM MÅLES TIL AMORTISERT KOST**Obligasjoner - hold til forfall**

	Pålydende verdi	Kostpris	Amortisert verdi	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi	Påløpte renter
Boligkreditt	12 000	12 040	12 040	12 404	365	276
Fylke og kommuner	117 500	120 084	120 084	120 995	911	2 819
Bank og kredittforetak	26 000	27 424	27 424	27 462	39	927
Privat sektor	132 900	135 455	135 455	138 075	2 620	3 626
Sum obligasjoner hold til forfall		295 002	295 002	298 937	3 934	7 648
Andel kollektivportefølje			237 435			6 155
Andel selskapsportefølje			57 568			1 492
Sum PK			295 002			7 648

Total andel obligasjoner som holdes til forfall

	302 650
Kollektivportefølje	243 590
Selskapsportefølje	59 060

Beholdningsendringer

Inngående balanse 01.01	276 559
Tilgang	104 284
Avgang	-84 780
Amortisering	-1 060
Utgående balanse 31.12	295 002

Pålydende verdi er TNOK 288 400 hvilket gir en forskjell mot balanseført på TNOK 6 602. 92,91 % av balanseført verdi er børsnoterte verdipapirer. Gjennomsnittlig effektiv rente er 3,91% beregnet ut fra gjennomsnittlig beholdning og bokført renteinntekt på TNOK 11 170. Porteføljene forvaltes av SR Forvaltning.

NOTE 3 - FINANSIELLE EIENDELER SOM MÅLES TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTAT**Aksjer og andeler****Grunnfondsbevis og aksjer**

Selskap	Antall	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi
Sparebank 1 Nord-Norge	178 109	4 154	9 306	5 152
Sparebanken Midt-Norge	143 685	7 316	9 304	1 987
Sparebanken 1 Buskerud-Vestfold	161 168	3 412	4 432	1 020
Nøtterø Sparebank	28 629	2 843	3 808	965
Helgeland Sparebank	56 019	3 549	4 538	988
Sparebank 1 Østfold Akershus	3 131	471	520	49
Sum grunnfondsbevis		21 746	31 907	10 161
DOF	2 261 072	2 261	2 419	158
Statoil ASA	70 861	8 481	11 224	2 744
Kongsberg Gruppen	58 224	2 935	7 249	4 314
Austevoll Seafood ASA	118 171	3 519	9 897	6 378
Telenor	52 000	6 880	6 708	-172
Borregaard	100 986	4 093	8 533	4 440
Norsk Hydro	206 118	7 005	8 513	1 508
Vardia Insurance Group	159 508	1 955	1 086	-868
Europris	131 600	5 098	4 856	-242
Lerøy Seafood Group	4 215	1 749	2 028	279
Kid	74 992	2 272	2 400	128
Voss Veksel og Landmandsbank	31 000	3 637	3 643	6
Solstad Offshore ser. B	84 899	854	866	12
Sum norske aksjer		50 737	69 422	18 685

Alle tall i hele tusen

Nådlandskroken 11 AS	80	4 920	3 198	-1 722
Ågotnes	1	83	98	15
Stadionparken Næringseiendom AS	126	5 052	2 517	-2 535
Sum norske aksjer i eiendomsselskap		10 055	5 813	-4 242
Carrefour	28 850	6 988	5 997	-991
Volkswagen AG	3 825	5 534	4 750	-784
Stada Arzneimittel AG	8 000	2 101	3 573	1 472
Group Bruxelles Lambert	9 382	5 717	6 792	1 074
Wendel	3 780	3 524	3 927	403
Eurazeo SA	8 412	3 935	4 246	311
Heidelbergcement AG	7 941	4 193	6 391	2 198
Iberdrola	82 903	3 304	4 693	1 390
Aarhus Karlshamn AB	5 470	2 464	3 110	646
Duni	34 912	3 064	4 139	1 075
Industrivarden AS	22 061	2 679	3 553	873
Investor B	43 031	10 134	13 897	3 763
Telia Company AB	91 300	4 140	3 179	-961
Stora Enso Oyj R	50 100	3 789	4 645	856
Kinnevik	10 000	2 577	2 070	-507
BB Biotech AG	5 000	2 583	2 326	-257
Nestle SA	6 400	3 967	3 946	-20
AXA SA	29 000	5 442	6 316	875
Sum internasjonale aksjer		76 136	87 551	11 415

Andeler i fond

Selskap	Antall	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi
SR-Utbytte A	26 772	35 000	43 031	8 031
Pareto Global D	25 660	43 000	51 048	8 048
KLP AksjeGlobal indeks II	13 080	25 000	26 421	1 421
Sum andeler i fond		103 000	120 500	17 500

SUM Aksjer og Andeler	261 673	315 192	53 519
------------------------------	----------------	----------------	---------------

Andel kollektivportefølje	253 685
Andel selskapsportefølje	61 508
Sum PK	315 192

Aksjefond er bokført og verdsatt til markedspris. 98,2 % av balanseført verdi er børsnoterte verdipapirer. Deler av underliggende papirer i fondene kan være børsnoterte papirer.

Risikoprofil aksjer

SpareBank1 SR-Bank Pensjonskasse er eksponert mot aksjemarkedet i enkeltaksjer, samt tre aksjefond. Aksjefondene har sin eksponering i det globale markedet, mens enkeltaksjene er eksponert mot både det globale og det norske markedet. I tillegg holdes det eiendomsaksjer som utgjør 0,4% av porteføljen. Den totale aksjeeksponeringen ved utgangen av 2016 var 21,6% av totalporteføljen, eksklusiv eiendomsaksjene. Hovedvekten av aksjeeksponeringen er mot det utenlandske markedet med 14,6% av porteføljen, mens norske aksjer utgjør 7,0% av porteføljen. Pensjonskassen aksjeinvesteringer er bredt diversifisert.

Alle tall i hele tusen

Obligasjoner og andre investeringer med fast avkastning

Obligasjoner og sertifikater

Sektor	Antall	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi	Påløpte renter
Statsobligasjoner	16 500	18 599	17 965	-634	456
Boligkreditt	133 000	135 370	134 554	-816	1 754
Fylkes-/Kommunale obligasjoner	17 000	17 019	18 315	1 296	165
Bank-/finans-obligasjoner	236 000	238 289	236 917	-1 372	1 375
Industri, finans	192 000	193 368	191 097	-2 272	856
Sum obligasjoner og sertifikater		602 645	598 848	-3 797	4 606

Beholdningen er bokført og verdsatt til observert markedsverdi. 96,2 % av balanseført verdi er børsnoterte verdipapirer. Gjennomsnittlig effektiv rente er 2,95 % beregnet ut fra gjennomsnittlig beholdning og bokført renteinntekt på TNOK 17 358. Porteføljene forvaltes av SR Forvaltning.

Andeler i obligasjons- og rentefond

Fond	Antall	Kostpris	Markeds-verdi	Mer/mindre-verdi	Påløpte renter
SR-Rente	37 376	38 125	35 651	-2 474	0
Storebrand Global Kreditt IG	60 556	63 473	72 373	8 899	0
KLP OBLIGASJON GLOBAL I	62 421	75 000	74 154	-846	0
Sum obligasjoner og sertifikater		176 599	182 177	5 579	0

SUM Obligasjoner og andre investeringer med fast avkastning	779 243	781 025	1 782	4 606
--	----------------	----------------	--------------	--------------

Andel kollektivportefølje	632 320
Andel selskapsportefølje	153 311
Sum PK	785 631

Rentefond og obligasjoner er verdsatt til markedspris. Porteføljen forvaltes av SR Forvaltning.

NOTE 4 - UTLÅN OG FORDRINGER

	2016
Innskudd Bankkonto	21 682
Sum utlån og fordringer	21 682
Andel kollektivportefølje	17 451
Andel selskapsportefølje	4 231
Sum PK	21 682

Pr. 31.12 utgjorde bundne midler på skattetrekskontoen TNOK 1 201.

NOTE 5 - HIERARKIET, FINANSIELLE INSTRUMENTER MÅLT TIL VIRKELIG VERDI OVER RESULTAT

	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3 Ikke observerbar	Balanseført verdi per 31.12
	Børsnoterte priser	Observerbar input	observerbar input	
Aksjer og andeler (inkl. aksjer og andeler målt til kost)	188 879	120 500	5 813	315 192
Obligasjoner og andre verdipapirer med fast avkastning	0	785 631	0	785 631
Utlån og fordringer og bankinnskudd	0	21 682	0	21 682
Totalt	188 879	927 813	5 813	1 122 505

NOTE 6 - FINANSIELL RISIKO**Finansiell risiko**

Finansiell risiko er knyttet til investeringer i aksjer, rentebærende verdipapirer og eiendom. Investeringer foretas i verdipapirfond, enkeltaksjer og -obligasjoner. Den finansielle risikoen omfatter markeds-, rente-, kreditt-, valuta- og likviditetsrisiko. Gjeldende finansstrategi setter rammer for løpende risikotagning.

Markedsrisiko

Pensjonskassens største risiko antas å være markedsrisiko, dvs. risikoen for fall i eiendelenes verdier. Markedsrisikoen knyttet til pensjonskassens investeringer estimeres ved bruk av definerte stressparametre for hver aktivaklasse, samt forutsetninger om hvordan utviklingen i de ulike aktivaklasser samvarierer. Forholdet mellom markedsrisiko og bufferkapital følges løpende, og uttrykkes gjennom måltallet 'risikokapitalutnyttelse'. I risikorapport (Stresstest II) som utarbeides kvartalsvis er etablert et 'trafikklys'-system som angir toleransegrenser i form av grønt, gult og rødt lys med tilhørende tiltak.

Renterisiko

Pensjonskassen har ved utgangen av 2016 investeringer i rentebærende papirer på MNOK 1092,2. Pensjonskassen hadde en lav renterisiko ved utgangen av året. Markedsverdivektet durasjon er på 2,06 år. Tar man utgangspunktet i Finanstilsynets gjeldende stresstestparametre per 31.12.2016 er renterisikoen ved økning en reduksjon på MNOK 18,2 og et rentefall en økning på MNOK 16,3.

Kredittrisiko

Pensjonskassens kredittrisiko ansees som moderat. Kredittrisikoen styres gjennom rammer for største engasjement og rating. Hovedtyngden av pensjonskassens renteinvesteringer skal være innenfor 'investment grade'. Premien innbetales forskuddsvis eller dekkes fra premiefond slik at pensjonskassens kredittrisiko mot foretakene den er opprettet for, ansees å være liten.

Valutarisiko

Utenlandske aksjeplasseringer valutasikres normalt sett ikke.

Pensjonskassens netto tilgodehavende i norske kroner skal til enhver tid minst motsvare 70 % av de forsikringstekniske avsetninger. Pensjonskassen er pr 31.12.2016 eksponert for valutarisiko gjennom sine utenlandske aksjeinvesteringer som til sammen utgjør 14,7% av forvaltningskapitalen.

Likviditetsrisiko

Likviditetsrisikoen i pensjonskassen vurderes som lav, da en til enhver tid har kortsiktige plasseringer som overstiger kortsiktige forpliktelser. Plasseringene ansees å være tilstrekkelig likvid. Pensjonskassen har i tråd med gjeldende forskrift utarbeidet en egen likviditetsstrategi.

NOTE 7 - FORDRINGER

	2016	2015
Premiefordringer	34	0
Sum fordringer	34	0

NOTE 8 - AVSETNING FOR FORPLIKTELSE

	2016	2015
Forfalte, ikke betalte pensjoner og utløsningsbeløp	40	11 161
Skyldig offentlige avgifter	1 089	1 064
Gjeld til andre	1 354	1700
Sum avsetning for forpliktelser	2 483	13 924

NOTE 9 - SOLVENSMARGIN

	2016	2015
Innskutt kjernekapital	200 000	35 000
Opptjent egenkapital	75 571	68 739
Fradrag urealisert verdi selskapsportefølje	-10 433	-2 502
Netto ansvarlig kapital	265 138	101 236
50% av risikoutjevningsfond	0	2 245
50% av tilleggsavsetning	12 360	14 555
Sum annen solvensmarginkapital	12 360	16 800
Solvensmarginkapital	277 498	118 036
Minstekrav til solvensmargin	44 103	44 011
Samlet solvensmarginkapital i % av solvensmarginkrav	629,2 %	268,2 %

NOTE 10 - KAPITALAVKASTNING**Kapitalavkastning på kollektivporteføljen**

	2016	2015	2014	2013	2012
Verdijustert avkastning	3,80 %	3,70 %	6,50 %	9,80 %	4,80 %
Bokført avkastning	2,50 %	4,99 %	7,11 %	5,50 %	3,78 %

Kapitalavkastning på selskapsporteføljen

	2016	2015	2014	2013	2012
Verdijustert avkastning	3,80 %	3,70 %	6,50 %	9,80 %	4,80 %
Bokført avkastning	3,80 %	3,70 %	6,50 %	9,80 %	4,80 %

Da pensjonskassen har felles forvaltning vil verdijustert avkastning være like for kollektiv- og selskapsporteføljen.

NOTE 11 - BESKRIVELSE AV PENSJONSORDNINGENE

SpareBank 1 SR-Banks Pensjonskasse er opprettet for ansatte i SpareBank 1 SR-Bank. Pensjonskassens ytelse ble med virkning fra 1. januar 2016 omgjort til fripoliser.

Pensjonskassen er lokalisert i Stavanger.

Pensjonskassen har per 31.12.2016 følgende medlemsforetak;

SpareBank 1 SR-Bank ASA, SR-Forvaltning AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS, EiendomsMegler 1 SR – Eiendom (Kun pensjonister) og SpareBank 1 SR-Finans AS

Antall medlemmer i pensjonsordningene fordeler seg på:

Aktive	587
Alderspensionister	376
Uførepensionister	88
Etterlattepensionister	53
Barnepensionister	3

Ett aktivt medlem tar ut alderspensjon, og er også regnet med som øvrig pensjonsmottager. Pensjonsordningen er ytelsesbasert med alderspensjonsnivå 70 %, og omfatter ytelser ved uførhet samt etter nærmere regler etterlatte ytelser til ektefelle, registrert partner, samboer og barn.

Pensjonene reguleres årlig med innestående på POF.

Pensjonsordningen er ytelsesbasert uten investeringsvalg.

Medlemmene betaler ikke tilskudd.

NOTE 12 - VIRKNINGEN AV ENDRINGER I FORUTSETNINGER I PENSJONSORDNINGEN

Effekten av en umiddelbar 25 prosent økning i uførehypptigheten vil med dagens bestand innebære en belastning på MNOK 0,054 på årets risikoresultat. Da alle uføredekninger er ettårige risikoforsikringer vil ikke premiereserven påvirkes ved en permanent økning på 15 prosent i uførehypptigheten. Derimot vil en permanent 10 prosent reduksjon i dødeligheten innebære en økning i premiereserven på MNOK 29,977.

NOTE 13 - ENDRINGER I FORSIKRINGSMESSIGE FORPLIKTELSE

	Premie- reserve	Tilleggs- avsetning	Kursreg. fond	Premiefond	POF
1. Inngående balanse	1 072 992	29 110	29 288	37 911	5 860
2. Resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
2.1. Netto resultatførte avsetninger	4 465	-4 389	15 580	518	59
2.2. Overskudd på avkastningsresultatet	0	0	0	0	0
2.3. Risikoresultat tilordnet forsikringskontraktene	0	0	0	0	0
Sum resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	4 465	-4 389	15 580	518	59
3. Ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser					
3.1. Overføringer mellom fond	0	0	0	-31 781	-5 918
3.2. Overføringer til/fra selskapet	0	0	0	-6 648	0
Sum ikke resultatførte endringer i forsikringsforpliktelser	0	0	0	-38 428	-5 918
4. Utgående balanse	1 077 458	24 720	44 868	0	0

NOTE 14 - PREMIEFOND

	2016	2015	2014	2013
Premiefond 01.01.	37 911	76 910	76 831	91 531
Innbetalt til premiefond	0	62 816	74 508	52 638
Overført fra andre ordninger	0	0	0	0
Overført til andre ordninger	-37 705	0	0	0
Belastet premie	-6 642	-109 908	-75 837	-69 115
Fordring premie	0	0	0	0
Tilført ved AAP	288	383	378	76
Garantert rente	230	829	1 030	1 701
Overført fra POF	5 918	352	0	0
Overskuddsdisponering	0	6 529	0	0
Premiefond 31.12.	0	37 911	76 910	76 831
Fordeling premiefond per medlemsselskap:	2016	2015	2014	2013
SpareBank1 SR-Bank ASA	0	36 415	74 864	74 776
SpareBank1 SR-Eiendom	0	675	429	436
SpareBank1 SR-Forvaltning AS	0	463	1 289	1 284
SpareBank1 SR-Investering AS	0	0	0	0
SpareBank1 SR-Finans AS	0	327	311	317
SpareBank1 Boligkreditt AS	0	31	17	17
Premiefond 31.12.	0	37 911	76 910	76 831

NOTE 15 - SPESIFIKASJON AV PREMIEINNTEKTER

	2016	2015
Øvrig premie (ekskl POF, inkl p-reg premie utover POF og oppreservering av adm.reserve)	724	98 961
Pensjonsreguleringspremie dekket fra POF	5 918	201
Foretakspremie for administrasjon	0	5 641
Premie for rentegaranti	0	4 162
Premie for fortjenesteelement	0	942
Sum forfalt premie	6 642	109 908

NOTE 16 - OVERFØRINGER TIL ANDRE PENSJONSINNRETNINGER

	2016	2015
Overført premiereserve til andre	177	16 906
Overført andre avsetninger til andre	58	243
Sum overført til andre	235	17 149

NOTE 17 - SPESIFIKASJON AV UTBETALTE PENSJONER

	2016	2015
Alderspensjoner	28 771	27 357
Etterlattepensjoner	2 724	2 732
Uførepensjoner	5 453	4 995
Barnepensjoner	271	305
Pensjon utbetalt av andre	0	0
Avgitt samordning pensjoner	0	0
Mottatt samordning pensjoner	0	0
Sum pensjoner	37 218	35 389

NOTE 18 - FORVALTNINGS- OG ADMINISTRASJONSKOSTNADER

Kundeportefølje	2016	2015
Honorar og omkostninger verdipapirer	2 076	2 475
Honorar administrasjon og daglig ledelse	2 920	2 741
Honorar administrasjon øvrig	0	11
Honorar lovpålagt revisjon inkl.mva	244	208
Honorar revisor andre tjenester utenfor revisjon inkl. mva	54	0
Styrehonorar	100	100
Betalingsformidling	4	3
Kontingent, inkl. finanstilsynsavgift	107	109
Andre administrative kostnader	323	264
Sum administrasjonskostnader kollektivportefølje	5 828	5 912
Selskapsportefølje	2016	2015
Honorar og omkostninger verdipapirer	483	212
Andre administrative kostnader	0	0
Sum administrasjonskostnader selskapsportefølje	483	212

NOTE 19 - RESULTATANALYSE OG OVERSKUDDSDELING

	2016	2015
Risikoresultat før reassuranse	-12 731	11 686
Reassuranse premie	0	-100
Reassuranse erstatninger	0	0
Reassuranserresultat	0	-100
Netto risikoresultat etter reassuranse	-12 731	11 586
Endring i erstatningsreserve	7 584	-2 584
Annet	0	0
Risikoresultat	-5 147	9 002
Renteresultat		
Netto finansinntekter		
Herav til kollektivporteføljen	45 327	34 312
(Til)/fra Kursreguleringsfond	-15 580	16 968
Sum garanterte renter reserve	-33 695	-33 284
Garanterte renter premiefond og pensjonistenes overskuddsfond	-289	-829
Renteresultat	-4 237	17 167
Kostnadsresultat		
Administrasjonspremie	0	6 105
Frigjort ved pensjonsutbetalinger	3 431	1 797
Resultat driftskostnader inkl forvaltningskostnader	-5 828	-5 912
Kostnader knyttet til utløsning av fripoliser	0	0
Administrasjonsresultat	-2 397	1 990
Samlet resultat	-11 781	28 159
Premie for renterisiko	0	4 162
Fortjenestemargin for forsikringsrisiko	0	942
Fra/til tilleggsavsetninger	4 237	-6 153
Oppreservering av premiereserve	0	-3 137
Oppreservering av premiereserve fra EK	0	-4 122
Netto resultat	-7 545	19 852
Disponering av tekniske resultater		
til premiefond	0	-6 529
til pensjonistenes overskuddsfond (POF)	0	-5 860
til premiereserve		
Resultat teknisk regnskap etter disponeringer over resultat	-7 545	7 463
Teknisk resultat fra regnskap	-7 545	7 463
Ikke-teknisk resultat	10 056	2 720
Resultat før skatt	2 512	10 183
Skattekostnad	-170	-159
Resultat før andre resultatkomponenter	2 342	10 023
Totalt resultat	2 342	10 023
Disponert til/fra risikoutjevningfond	4 490	-4 490
Disponert til/fra egenkapital	-6 832	-5 533

Pensjonskassen er ferdig oppresvert til K2013. 20 % av oppreserveringsbehovet er dekket av EK.

NOTE 20 - SKATT**Grunnlag for skattekostnad, endring i utsatt skatt og betalbar skatt**

	31.12.2016	01.01.2016
Resultat før skattekostnad	2 512	10 183
+/- Permanente forskjeller	-3 899	-4 595
+/- Endring i midlertidige forskjeller	-15 626	27 975
Benyttet fremførbart underskudd	0	-21 957
= Grunnlag for årets skattekostnad	-17 014	0
Forskjeller som ikke inngår i grunnlag utsatt skatt/skattefordel	44 509	28 907
Forskjeller som inngår i grunnlag utsatt skatt/skattefordel	348	-339
Fremførbart underskudd	-172 102	-155 088
= Grunnlag for årets utsatt skatt	-127 245	-126 520

Pensjonskassen bokfører ikke utsatt skattefordel da de ikke kan sannsynliggjøre bruken av denne.

Grunnlag formueskatt	94 961	159 137
Årets avsatte betalbare skatt	90	0
Endring utsatt skatt	0	0
Korreksjon tidligere år	80	159
Årets skattekostnad	170	159

NOTE 21 - TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTNER

Pensjonskassen har avtale om forvaltning av pensjonskassens midler med SpareBank1 SR-Forvaltning AS.

NOTE 22 - ANSATTE, YTELSE OG LÅN TIL LEDEDE PERSONER

Kostnadsført honorar til styremedlemmer for 2016 utgjorde TNOK 100.

Geir Gundersen	Styreleder	TNOK 50
Arne Oftedal	Styremedlem	TNOK 50

Administrasjonshonorar til Gabler Pension Services AS inkluderer arbeid utført av daglig leder i pensjonskassen. Daglig leder er ansatt i Gabler Pension Services AS og mottar ikke godtgjørelse direkte fra pensjonskassen. Styremedlemmer eller daglig leder har ikke lån, opsjonsavtale, etterlønnssavtale, pensjonsavtale eller andre godtgjørelser fra pensjonskassen ut over det som følger av tjenestepensjonsordningen som forvaltes i SpareBank 1 SR-Bank Pensjonskasse. Pensjonskassen har ingen ansatte.

PROTOKOLL

Stavanger 22.03.2017

Onsdag 22. mars 2017 ble det avholdt styremøte i SpareBank 1 SR-Bank Pensjonskasse i bankens lokaler i Stavanger.

Til stede:	Geir Gundersen	Styreleder	-	ledet møtet
	Gro Tveit	Styremedlem		
	Ingrid Veen Skjæveland	Styremedlem		
	Inglen Haugland	Styremedlem		
	Arne Oftedal	Styremedlem		
	Inge Reinertsen	Styremedlem		

Fra administrasjonen:

Arne Gunnar Holvik	Daglig leder
Irene Byermoen	Aktuar

Fra forvalter:

Steinar Rosnes Jakobsen	SR – Forvaltning
-------------------------	------------------

Øvrige:	Magne Sem	Revisor, PWC
---------	-----------	--------------

Styret var beslutningsdyktig.

Sak nr.

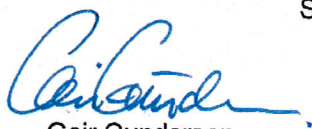
05 / 2017 ÅRSREGNSKAP 2016

Vedtak:

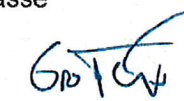
«Årsregnskap 2016 og årsberetning 2016 godkjennes. Møte med revisor uten administrasjonen til stede ble avholdt»

Stavanger 22. mars 2017

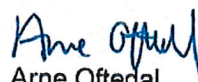
Styret i SpareBank 1 SR- Banks Pensjonskasse

Geir Gundersen
Styreleder

Inglen Haugland
Styremedlem

Gro Tveit
Styremedlem

Ingrid Veen Skjæveland
Styremedlem

Arne Oftedal
Styremedlem

Inge Reinertsen
Styremedlem

Til styret i SpareBank 1 SR-Bank Pensjonskasse

Uavhengig revisors beretning

Uttalelse om revisjonen av årsregnskapet

Konklusjon

Vi har revidert årsregnskapet til SpareBank 1 SR-Bank Pensjonskasse som viser et totalresultat på kr 2 342 tusen. Årsregnskapet består av balanse per 31. desember 2016, resultatregnskap, oppstilling over endringer i egenkapital og kontantstrømoppstilling for regnskapsåret avsluttet per denne datoen og noter til årsregnskapet, herunder et sammendrag av viktige regnskapsprinsipper.

Etter vår mening er det medfølgende årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av pensjonskassens finansielle stilling per 31. desember 2016, og av dets resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret avsluttet per denne datoen i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge.

Grunnlag for konklusjonen

Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder de internasjonale revisjonsstandardene International Standards on Auditing (ISA-ene). Våre oppgaver og plikter i henhold til disse standardene er beskrevet i Revisors oppgaver og plikter ved revisjon av årsregnskapet. Vi er uavhengige av pensjonskassen slik det kreves i lov og forskrift, og har overholdt våre øvrige etiske forpliktelser i samsvar med disse kravene. Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Øvrig informasjon

Ledelsen er ansvarlig for øvrig informasjon. Øvrig informasjon består av årsberetningen, men inkluderer ikke årsregnskapet og revisjonsberetningen.

Vår uttalelse om revisjonen av årsregnskapet dekker ikke øvrig informasjon, og vi attesterer ikke den øvrige informasjonen.

I forbindelse med revisjonen av årsregnskapet er det vår oppgave å lese øvrig informasjon med det formål å vurdere hvorvidt det foreligger vesentlig inkonsistens mellom øvrig informasjon og årsregnskapet, kunnskap vi har opparbeidet oss under revisjonen, eller hvorvidt den tilsynelatende inneholder vesentlig feilinformasjon.

Dersom vi konkluderer med at den øvrige informasjonen inneholder vesentlig feilinformasjon er vi pålagt å rapportere det. Vi har ingenting å rapportere i så henseende.

Styrets og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder (ledelsen) er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet i samsvar med lov og forskrifter, herunder for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med regnskapslovens regler og god regnskapsskikk i Norge. Ledelsen er også ansvarlig for slik intern kontroll som den finner nødvendig

for å kunne utarbeide et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Ved utarbeidelsen av årsregnskapet må ledelsen ta standpunkt til pensjonskassens evne til fortsatt drift og opplyse om forhold av betydning for fortsatt drift. Forutsetningen om fortsatt drift skal legges til grunn for årsregnskapet så lenge det ikke er sannsynlig at virksomheten vil bli avvirket.

Revisors oppgaver og plikter ved revisjonen av årsregnskapet

Vårt mål med revisjonen er å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet som helhet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller utilsiktede feil, og å avgi en revisjonsberetning som inneholder vår konklusjon. Betryggende sikkerhet er en høy grad av sikkerhet, men ingen garanti for at en revisjon utført i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, alltid vil avdekke vesentlig feilinformasjon som eksisterer. Feilinformasjon kan oppstå som følge av misligheter eller utilsiktede feil. Feilinformasjon blir vurdert som vesentlig dersom den enkeltvis eller samlet med rimelighet kan forventes å påvirke økonomiske beslutninger som brukerne foretar basert på årsregnskapet.

Som del av en revisjon i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder ISA-ene, utøver vi profesjonelt skjønn og utviser profesjonell skepsis gjennom hele revisjonen. I tillegg:

- identifiserer og anslår vi risikoen for vesentlig feilinformasjon i regnskapet, enten det skyldes misligheter eller utilsiktede feil. Vi utformer og gjennomfører revisjonshandlinger for å håndtere slike risikoer, og innhenter revisjonsbevis som er tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon. Risikoen for at vesentlig feilinformasjon som følge av misligheter ikke blir avdekket, er høyere enn for feilinformasjon som skyldes utilsiktede feil, siden misligheter kan innebære samarbeid, forfalskning, bevisste utelatelser, uriktige fremstillinger eller overstyring av intern kontroll.
- opparbeider vi oss en forståelse av den interne kontroll som er relevant for revisjonen, for å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av pensjonskassens interne kontroll.
- evaluerer vi om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimatene og tilhørende noteopplysninger utarbeidet av ledelsen er rimelige.
- konkluderer vi på hensiktsmessigheten av ledelsens bruk av fortsatt drift-forutsetningen ved avleggelsen av regnskapet, basert på innhentede revisjonsbevis, og hvorvidt det foreligger vesentlig usikkerhet knyttet til hendelser eller forhold som kan skape tvil av betydning om pensjonskassens evne til fortsatt drift. Dersom vi konkluderer med at det eksisterer vesentlig usikkerhet, kreves det at vi i revisjonsberetningen henleder oppmerksomheten på tilleggsopplysningene i regnskapet, eller, dersom slike tilleggsopplysninger ikke er tilstrekkelige, at vi modifiserer vår konklusjon om årsregnskapet og årsberetningen. Våre konklusjoner er basert på revisjonsbevis innhentet inntil datoen for revisjonsberetningen. Etterfølgende hendelser eller forhold kan imidlertid medføre at pensjonskassen ikke fortsetter driften.
- evaluerer vi den samlede presentasjonen, strukturen og innholdet, inkludert tilleggsopplysningene, og hvorvidt årsregnskapet representerer de underliggende transaksjonene og hendelsene på en måte som gir et rettviseende bilde.

Vi kommuniserer med styret blant annet om det planlagte omfanget av revisjonen og til hvilken tid revisjonsarbeidet skal utføres. Vi utveksler også informasjon om forhold av betydning som vi har avdekket i løpet av revisjonen, herunder om eventuelle svakheter av betydning i den interne kontrollen.

Uttalelse om øvrige lovmessige krav

Konklusjon om årsberetningen

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag (ISAE) 3000 «Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon», mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av pensjonskassens regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringsskikk i Norge.

Oslo 22. mars 2017

PricewaterhouseCoopers AS

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Magne Sem'.

Magne Sem

Statsautorisert revisor